

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ

Кафедра хореографії і танцювальних видів спорту

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-
практичної конференції
«Хореографічна термінологія:
виклики сучасності»

12 листопада 2025 року

Київ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ УКРАЇНИ
Кафедра хореографії і танцювальних видів спорту

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної конференції
«Хореографічна термінологія: виклики сучасності»

12 листопада 2025 року

Київ 2025

Редакційна колегія:

Соронович Ігор Михайлович Кандидат наук з фізичного виховання та спорту, майстер спорту України міжнародного класу, суддя міжнародної категорії WDC, завідувач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України, керівник Всеукраїнської ради спортивних танців, керівник Асоціації спортивних танців м. Києва

Козинко Лілія Леонідівна Кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України

Хом'яченко Олеся Олександрівна Доктор філософії з фізичної культури і спорту, старший викладач кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України

ББК 75.151.2

УДК 792.8

Хор 79

Хореографічна термінологія: виклики сучасності: Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції, Київ, 12 листопада 2025 р. [Електронний ресурс]. – К., 2025. – 145 с.

Збірник містить матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Хореографічна термінологія: виклики сучасності», проведеною кафедрою хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України 12 листопада 2025 р. До збірника увійшли тези учасників конференції у авторській редакції.

Затверджено на засіданні кафедри хореографії і танцювальних видів спорту Національного університету фізичного виховання і спорту України протокол № 7 від 23 грудня 2025 р.

© Автори статей

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. Хореографічна термінологія: між традицією та сучасністю**Чепалов Олександр Іванович**

Проблеми узгодження дефініцій на теренах хореології..... 5

Сосіна Валентина Юрївна

Термінологія в спорті і хореографії: особливості та значення..... 8

Плахотнюк Олександр Анатолійович

Проблематика українського термінологічного словника хореографічного мистецтва: подолання наслідків зросійщення та знищення української культури імперськими впливами..... 12

Білаш Ольга Сергіївна

Хореографічна термінологія між традицією і глобалізацією: французька, англійська та українська системи у професійній підготовці здобувачів освіти..... 17

Кузик Олег Євгенович

Антологія хореографічної культури: етапи розвитку та класифікація танцю..... 22

Щур Людмила Богданівна

Хореографічний термін як носій культурної пам'яті..... 30

Козинко Лілія Леонідівна

Питання термінологічного визначення «перформативних мистецтв» у сучасних реаліях створення стандартів вищої освіти..... 33

Рубан Віктор Васильович

Танцплан для гармонізації взаємодії у хореографічній освіті: міжнародний та український досвід..... 39

Вероніка Зінченко-Гоцуляк

Музикознавчі аспекти інтерпретації поняття «сучасний український балет»..... 44

Солонинка Тетяна Василівна

Термінологія українського автентичного та народно-сценічного танцю: точки перетину та спільні елементи..... 47

Вельган Лілія Петрівна

Слово і рух: взаємодія терміна та хореографічного жесту у сценічній практиці..... 49

Верховенко Ольга Анатоліївна

Напрями реформування розвитку хореографічного мистецтва в Україні в умовах сучасних інтеграційних процесів..... 52

Скиба Юлія Юрївна

Співвідношення понять «перформанс» і «перформативне мистецтво» в контексті сучасних художніх практик..... 58

СЕКЦІЯ 2. Дослідження молодих науковців**Стоколоса Олена, Маркевич Лариса**

Семантичне поле мистецтва балетмейстера: взаємодія термінів у системі хореографічних дисциплін..... 62

4. Sabee, Olivia Theories of Ballet in the Age of the Encyclopédie. Liverpool : Liverpool University Press. 2022. 182 p.
5. The Oxford Dictionary of Music : Oxford University Press, 1994. 1002 p.

ТЕРМІНОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОГО АВТЕНТИЧНОГО ТА НАРОДНО-СЦЕНІЧНОГО ТАНЦЮ: ТОЧКИ ПЕРЕТИНУ ТА СПІЛЬНІ ЕЛЕМЕНТИ

Солонинка Тетяна Василівна
*асистент кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету
ім. Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна*

Термінологічні підходи до українського народного танцю в сучасній науковій думці передбачають розгляд руху як культурного коду, в якому зафіксовано ознаки соціального середовища, інтонаційні моделі та поведінкові патерни. Термінологія є не просто набором назв рухів – це форма матеріалізації пам'яті, спосіб передачі та впізнавання пластичного змісту. Особливої уваги потребує аналіз взаємодії двох пластів – автентичної лексики та народно-сценічної терміносистеми, що сформувалася за умов професійного постановочного середовища ХХ століття, де важливу роль відіграли методи кодифікації руху [1, с. 19; 4, с. 13]. У науковому полі ця проблема засвідчує тенденцію до інтеграції та взаємодоповнення.

У фольклорній практиці назви рухів виникають із побутового спостереження, локальних мовних кодів та метафор («припадання», «голубець», «круточка», «яструб»). У цих поняттях закладено не лише назву дії, а цілу ситуаційність жесту – темп, характер, імпульс, емоційність. Через це терміни мають образний, а не суто технічний характер. У професійному середовищі народно-сценічного танцю домінують кодифіковані описи руху й композиції (позиції ніг, port de bras, passé, екзерсис, варіант стилістичної комбінації), однак автентичні назви не відкидаються – вони слугують маркерами походження руху та стилістичної ідентичності [2, с. 45].

Точки перетину між пластами проявляються у функціональності термінів: і автентичні, і сценічні лексеми фіксують рух і роблять його доступним для відтворення; різниця – у способі опису та рівні узагальнення. Автентична лексика задає смисловий «корінь» традиції, а сценічна – методичний інструмент навчання, komponування та варіативного моделювання. Саме взаємодія цих підходів забезпечує етичну стилізацію: збереження первинних сенсів при створенні сценічної форми (репрезентації локальних манер, манери тримання корпусу, акцентуації руху й ритмо-пластичних формул).

У навчальних планах і підручниках простежується тенденція «взаємного уточнення»: автентичні терміни вводяться як ідентифікаційні, тоді як педагогічний опис конкретизує амплітуду, напрям, опорність, логіку перенесення ваги, варіант ритмізації тощо. У такий спосіб традиційні назви стають навчальними одиницями в межах екзерсису, комбінацій та ансамблевих композицій; із свого боку, кодифікований опис допомагає відтворювати локальні манери, не нівелюючи їх.

Висновок: автентична та народно-сценічна термінологія не протиставляються, а творять інтегроване поле сучасної хореографічної освіти: перша забезпечує змістову пам'ять і зв'язок із традицією, друга – аналітичну системність і професійні засоби постановки. Коректна диференціація та поєднання обох пластів є передумовою етичної стилізації, наукової класифікації й збереження культурної ідентичності українського танцю.

Список використаних джерел

1. Володько, В. Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю : навч.-метод. посіб. Київ : ДАКККиМ, 2007. 306 с.
2. Гуменюк, А. І. Українські народні танці. Київ : Наукова думка, 1969. 610 с.
3. Литвиненко, В. А. Трансформація української народної хореографії та її концептуалізація в театрі танцю Павла Вірського : автореф. дис. ... канд. мистецтвозн. : 26.00.01. Київ, 2017. 20 с.
4. Чернишова, А. М. Теорія і методика народно-сценічного танцю : конспект лекцій. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 124 с.
5. Nahachewsky, A. Ukrainian Dance: A Cross- Approach. Jefferson, NC : McFarland, 2012. 268 p.